

**XII. KONGRES in 144. SKUPŠČINA SLOVENSKEGA ZDRAVNIŠKEGA DRUŠTVA
STARANJE SLOVENSKEGA PREBIVALSTVA –
GERONTOLOŠKI IN GERIATRIČNI IZZIVI**

Ljubljana, 17. in 18. oktober 2008

Uvodnik/Leading article

NAGOVOR NA OTVORITVI 12. KONGRESA SLOVENSKEGA ZDRAVNIŠKEGA DRUŠTVA

Spoštovani!

Slovensko zdravniško društvo, ki je naša osrednja stanovska organizacija, neprekinjeno deluje že skoraj stoletje in pol in skrbi za dobrobit slovenskih zdravnikov ter zobozdravnikov, predvsem pa za našo strokovno brezhibnost.

Za nami pa je še eno dokaj nemirno obdobje, ko so se zaradi pomanjkanja zdravnikov zaostrovali pogoji dela, nastajala in spreminjala se je zdravstvena zakonodaja, končno je prišlo do prevrednotenja zdravnikovega dela, pri večini k sreči nekoliko na bolje, pri nekaterih pa tudi na slabše. Tudi obtožb na račun dela zdravnikov in zobozdravnikov ter namišljenih afer ni manjkalo. Zdravnikom se je na račun izobraževanja s podporo farmacevtskih firm očital konflikt interesov in koruptivnost.

Slovensko zdravniško društvo se je na vse te dogodke odzivalo skladno s svojimi pristojnostmi in možnostmi. Prizadevali smo si za boljšo prepoznavnost društva v strokovnih krogih in v javnosti. Kljub temu pa je nastajal vtis, da Slovensko zdravniško društvo ni bilo dovolj prepoznavno kot osrednja strokovna stanovska organizacija. Osebnost sem si ves čas vodenja društva prizadeval za njegovo promocijo v slovenskem prostoru. Ko sem prevzel vodenje Slovenskega zdravniškega društva, so slovenske zdravnike, člane stanovskih organizacij, razdvajale razprtije. Med Slovenskim zdravniškim društvom in Zdravniško zbornico so tekli sodni postopki, javnost in nekateri kolegi so celo menili, da glede na to, da imamo zbornico in sindikat FIDES, društva ne potrebujemo. Na društvo se je gledalo celo kot na nekakšen ostanek bivšega političnega sistema. Slovensko zdravniško društvo tudi ni imelo svojih predstavnikov v javnih ustanovah, kot sta npr. Zdravstveni svet in Odbor za zdravstvo pri Državnem zboru. Veliko truda je bilo vložena, da smo presegli tedanje neprijazne razmere. Slovensko zdravniško društvo je dobilo svoje predstavnike v zgoraj omenjenih telesih, postali smo enakovreden partner drugim zdravniškim organizacijam. Žal je nezadostno obveščanje našega članstva ustvarjalo vtis, da se v Slovenskem zdravniškem društvu nič ne dogaja, za kar prevzemam tudi soodgovornost. Toda zavedati se moramo, da Slovensko zdravniško društvo predstavljamo in promoviramo vsi njegovi člani in ne le vodstva SZD in regijskih društev.

Na enega od najbolj perečih problemov slovenskega zdravstva, to je pomanjkanje zdravnikov, smo se odzvali z okroglo mizo in predlagali kratkoročne in dolgoročne rešitve ter sklepe poslali odgovornim ustanovam (Ministrstvu za zdravje in medicinskima fakultetama).

Prizadevali smo si za izboljšanje materialnega položaja slovenskih zdravnikov in zobozdravnikov ter brez pomislekov podprli vse akcije, ki jih je izvajal FIDES. Z vladnimi institucijami, zlasti z Ministrstvom za zdravje, smo poskušali vzpostaviti konstruktiven odnos in sodelovanje. Prepričani smo, da je sodelovanje stroke z zdravstveno politiko nujno, kajti le stroka najbolje pozna probleme zdravstva. Zato je vsakršno, zgolj administrativno, načrtovanje s strani zdravstvene politike brez sodelovanja stroke izpostavljeno tveganju, da pride do težav pri implementaciji sklepov zdravstvene politike v vsakdanji klinični praksi. Prav zato smo Ministrstvu za zdravje ponudili pripravo izhodišč za mrežo zdravstvenih ustanov in storitev, ki nastaja že več kot desetletje, pa do realizacije projekta ni prišlo. Posamezne medicinske stroke namreč že imajo natančen pregled potreb, ki izhajajo iz epidemioloških razmer, in pripravljene normative za vzpostavitev kakovostne zdravstvene mreže. Nekatera strokovna združenja in sekcije so za svoja področja tudi pripravila stopnje nujnosti za obravnavo različnih stanj in so se opredelila do čakalnih dob ter sprejela časovne normative o še dopustnih čakalnih dobah. Toda naša pripravljenost za sodelovanje pri omenjenih projektih ni naletela na pričakovani odziv nasprotne strani. Tako strokovni potencial, s katerim razpolaga SZD, ni bil v celoti izkoriščen.

Odzivali smo se tudi na obtožbe javnosti na račun dejavnosti zdravnikov na očitane napake, domneve o nekakovostnem delu in na očitane malomarnosti. Osebnost sem se večkrat odzval na zdravnikom neprijazne kolumne v časopisih in na lažne obtožbe zdravništva v drugih medijih. Večkrat sem medijem odgovarjal na konstrukte o koruptivnosti zdravnikov ter o konfliktu interesov, ki naj bi obstajal, če farmacevtska firma finančno podpre izobraževanje zdravnikov. A so žal ti zapisi izzveneli kot glas vpijočega v puščavi, saj ni bilo širše podpore s strani kolegov (zdravnikov) in predstavnikov zdravniških organizacij. Tako so nas preglasili predstavniki določenih interesnih skupin,

ki so v dobršni meri kreirali javno mnenje o delovanju zdravstvenega sistema in o zdravništvu.

Stalno podiplomsko izobraževanje zdravnikov in zobozdravnikov sodi med temeljno poslanstvo SZD, za kar ima društvo tudi javno pooblastilo. Za izvajanje izobraževalnih programov pa so potrebna finančna sredstva, ki jih društvo iz svojih skromnih prihodkov ne more zagotoviti. Zato je bilo izvajanje izobraževalnega programa ves čas odvisno od donacij s strani farmacevtskih firm. Poraba doniranih sredstev je potekala povsem transparentno. Sredstva so bila uporabljena strogo namensko za kritje stroškov udeležbe na strokovnih sestankih, noben od zdravnikov iz teh sredstev nikoli ni prejel nikakršne nagrade in tudi ne dnevnice. Nikoli tudi ni bilo nikakršnih dogovorov med sponzorji in koristniki sponzoriranih sredstev. Zato so očitki o konfliktu interesov in koruptivnosti zdravnikov na račun financiranja udeležb na strokovnih sestankih s strani farmacevtskih firm povsem izmišljeni in absurdni. Šlo je za konstrukte, ki so jih spotele določene interesne skupine z namenom, da bi škodili zdravništvu in da bi se polastili sredstev, ki jih farmacevtske firme namenjajo izobraževanju zdravnikov. Glede na to, da je to praksa povsod po svetu in da se zdravniki z vseh koncev sveta udeležujejo strokovnih srečanj z večinsko finančno podporo farmacevtskih firm, je nezaslišano, da je to, kar je v državah z razvito demokracijo povsem sprejemljiva praksa, pri nas že skoraj inkriminirano dejanje. V SZD se zavedamo občutljivosti odnosa med zdravništvom in farmacevtskimi firmami ter obsojamo vsakršno podkupovanje in prejemanja nagrad za predpisovanje zdravil. Zato smo že pred petimi leti na skupščini SZD sprejeli stališča in predlagali pravilnik o odnosih med zdravništvom in farmacevtskimi firmami. Natančno smo opredelili, kaj je dopustno in kdaj lahko pride do konflikta interesov ter se zavzemali za to, da se v praksi strogo upoštevajo dogovorjena pravila o medsebojnih odnosih. Pozvali smo tudi tedanje Ministrstvo za zdravje, da z podzakonskimi akti uredi to področje, a se doslej ni zgodilo nič.

Slovenskim zdravnikom ni vseeno, kakšna je zdravstvena zakonodaja v državi, kjer živimo in delujemo. Zato smo v SZD budno spremljali nastajanje nove

zdravstvene zakonodaje in spreminjanje že obstoječe. Žal predstavniki zdravniških organizacij nismo bili vedno povabljeni in vključeni pri pripravi sprememb zdravstvene zakonodaje, zlasti Zakona o zdravniški službi, ki je temeljni akt, ki opredeljuje delovanje zdravnikov in zobozdravnikov in ki smo ga v preteklosti tako rekoč napisali sami zdravniki. V nastajanje zakona smo se lahko vključili šele, ko je bil ta že v javni razpravi. Vseeno smo v dogovoru z Ministrstvom uspeli spremeniti nekatera temeljna izhodišča, ki opredeljujejo delovanje stroke in so v pristojnosti zdravniških organizacij (predvsem spreminjanje programov specializacij).

Skrbeli smo za čim višji strokovni nivo delovanja zdravstvenega sistema in izpeljali pomembne projekte. Strokovne komisije sekcij in združenj so pripravile več kot 40 programov specializacij, ki so skladni z evropskimi standardi in omogočajo pretočnost zdravnikov v okviru Evropske skupnosti. Spodbujali smo pripravo strokovnih smernic in standardov. To so namreč dokumenti, ki jih povsod po svetu pripravljajo strokovna združenja in ne zdravstvena politika, kot se pred leti pri nas tega projekta povsem neuspešno lotevalo Ministrstvo za zdravje.

Združenja, ki delujejo v okviru SZD, so v minulem obdobju pripravila številne strokovne smernice in to brez kakršnekoli prisile in finančne podpore s strani državnih institucij. To je bil izjemno pomemben prispevek h kakovosti delovanja našega zdravstvenega sistema. Strokovne smernice namreč zdravnika varujejo pred stranpotmi in omogočajo, da pride po najkrajši poti do prave diagnoze in izbira tiste načine zdravljenja, ki imajo preverjeno učinkovitost.

Prepričan sem, da je Slovensko zdravniško društvo v minulem obdobju opravičilo svoje poslanstvo, da je pomembno prispevalo k strokovnosti naših zdravnikov in zobozdravnikov in s tem h kakovostnejšemu in učinkovitejšemu delovanju celotnega zdravstvenega sistema. Zato tudi upravičeno pričakujemo, da se Slovensko zdravniško društvo v javnosti in s strani zdravstvene politike prepozna in obravnava kot pomemben dejavnik pri uresničevanju zdravstvenih programov in zadovoljevanju potreb naših bolnikov.

Pavel Poredoš